

บทที่ 2

ระบบการ เงินระหว่างประเทศและของประเทศไทย

ก่อนที่จะศึกษาถึงลักษณะการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตามแนวความคิดต่าง ๆ สมควรจะได้กล่าวถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงของระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในระบบการ เงินระหว่างประเทศว่าได้มีการปรับตัววิวัฒนาการไปอย่างไรรวมทั้งลักษณะของระบบอัตราแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงไปถึงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทย ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในพื้นฐานกลไกการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ของระบบ

2.1 วิวัฒนาการของระบบการ เงินระหว่างประเทศ

วิวัฒนาการของระบบการ เงินระหว่างประเทศของโลกนั้น เริ่มจากระบบมาตรฐานทองคำ (Gold Standard) ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญมากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ระบบมาตรฐานทองคำนี้ใช้ทองคำเป็นทุนสำรองเงินตราและเป็นเครื่องมือสื่อกลางที่สำคัญในการแลกเปลี่ยนการค้าระหว่างประเทศ โดยเงินตราของแต่ละประเทศที่อยู่ในระบบดังกล่าวนี้สามารถแลกเปลี่ยนเป็นทองคำได้เสมอ ซึ่งในขณะนั้นทองคำสามารถเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างประเทศได้อย่างเสรี

ในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 อาจกล่าวได้ว่าปริมาณทองคำที่มีอยู่สมดุลงันกับความต้องการของโลกในขณะนั้น ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของโลกเจริญรุ่งเรืองมีเสถียรภาพการค้าระหว่างประเทศได้ขยายตัวออกไปอย่างมาก ระบบนี้สามารถดำเนินไปได้โดยราบรื่นจนกระทั่งเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ขึ้น ปริมาณทองคำที่มีอยู่เริ่มขาดแคลนนำความปั่นป่วนมาสู่การค้าและการชำระเงินของโลก ระบบดังกล่าวจึงต้องล้มเลิกไปชั่วคราวเพราะประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องควบคุมการค้าและการชำระเงินกับต่างประเทศและยกเลิกการแลกเปลี่ยนระหว่างธนบัตรและทองคำเพราะเหตุผลทางสงคราม

เมื่อสงครามสงบลงประเทศต่าง ๆ ได้พยายามนำระบบมาตรฐานทองคำกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง แต่สถานการณ์ต่าง ๆ ในระยะหลังสงครามเปลี่ยนแปลงไปมากเศรษฐกิจของโลกมีการฟื้นตัวมากขึ้นและขยายเพิ่มขึ้น ดังนั้นปริมาณทองคำที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอกับความต้องการทางการค้าระหว่างประเทศ ในระยะนี้จึงได้เริ่มมีการแก้ไขกฎหากขาดแคลนทองคำด้วยการใช้เงินตราต่างประเทศที่สามารถแลกเปลี่ยนแปลงเป็นทองคำได้ เช่น เงินปอนด์ถือไว้เป็น

ส่วนหนึ่งของเงินสำรองระหว่างประเทศการกระทำดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นของระบบมาตรฐาน
 ปรรีวรรคทองคำ (Gold Exchange Standard) ซึ่งเป็นระยะสำคัญหนึ่งของวิวัฒนาการ
 ในระบบการเงินระหว่างประเทศ เพราะเป็นช่วงที่ทองคำเริ่มมีบทบาทสำคัญน้อยลง เป็นลำดับ
 แต่อย่างไรก็ดีรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ก็ยังคงพยายามรักษาค่าของเงินตราด้วยการสะสม
 ทองคำสำรองอยู่เช่นเดิม ในขณะเดียวกันได้มีวิวัฒนาการอีกแนวหนึ่ง เริ่มเกิดขึ้นควบคู่กันไป
 ด้วย ซึ่งได้แก่การเปลี่ยนแปลงจากการพยายามรักษาค่าเงินตราเมื่อเทียบกับทองคำมา เป็น
 การรักษาค่าของเงินตราเมื่อเทียบกับเงินตราของประเทศอื่น นอกจากนั้นศูนย์กลางทางการ
 ค้าและการเงินของโลกก็ขยายเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่นิวยอร์กและปารีสแทนที่จะอยู่ที่ลอนดอน เพียงแห่ง
 เดียวเหมือนแต่ก่อน เป็นผลให้ระบบการเงินระหว่างประเทศเริ่มมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่
 มั่นคงเพิ่มขึ้นคือเกิดการเก็งกำไรในการเลือกถือทุนสำรองทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่าง
 ประเทศเพื่อหาผลประโยชน์ด้วย กระนั้นก็มีความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจของโลกซึ่งกลายเป็น
 เป็นวิกฤตการณ์ครั้งสำคัญของโลกในระหว่างปี พ.ศ. 2472-2476 ประกอบกับความบกพร่อง
 หลายประการของมาตรฐานทองคำ ทำให้ระบบดังกล่าวต้องเลิกกลับไปอีกครั้งหนึ่ง¹

ในระยะเวลาที่มีความปั่นป่วนในระบบการเงินระหว่างประเทศนี้มีการเปลี่ยนจากระบบ
 การรักษาค่าเงินตราเมื่อเทียบกับเงินตราของประเทศอื่นด้วยการสะสมทองคำสำรองมา เป็น
 การรักษาค่าเงินตราโดยการสะสมเงินตราต่างประเทศโดยตรง ดังนั้นในระยะนี้จึงมีการ
 ปลอ่ยให้อัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะของตลาดบ้าง ตั้งกองทุนรักษาระดับอัตรา
 แลกเปลี่ยนบ้าง ใช้อัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตราบ้าง ควบคุมการปริวรรคบ้าง ควบคุมการค้า
 ระหว่างประเทศบ้าง หรือรวมกลุ่มประเทศค้าขายบ้าง ปัจจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าระบบการ
 เงินระหว่างประเทศกำลังอยู่ในระยะที่ไม่มั่นคง ผลดังกล่าวทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้อง
 ถือเงินตราต่างประเทศโดยเฉพาะเงินปอนด์สเตอร์ลิงเพิ่มขึ้น และเลือกเทียบอัตราแลกเปลี่ยน
 กับเงินตราต่างประเทศสกุลสำคัญ ซึ่งนับว่าเป็นนโยบายสำคัญที่สุดแทนการรักษาค่าแลกเปลี่ยน

¹ สมหญิง ภูษาธร, "นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทย พ.ศ. 2514-2521"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2524), หน้า 10.

ด้วยทองคำ

การเลิกใช้ทองคำเป็นเครื่องกำหนดคปรมาณเงินตราออกใช้ทำให้เกิดความเชื่อว่ารัฐบาลอาจขยายการใช้จ่ายภายในประเทศได้ โดยไม่มีขีดจำกัดและจะไม่ทำให้ทองคำไหลออกนอกประเทศดังเช่นแต่ก่อน หลักการนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และทำให้เกิดความยืดหยุ่นขึ้นในระบบการเงินระหว่างประเทศ ในระยะนี้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ เริ่มมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับในฐานะเงินตราที่ใช้รักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนในตลาด และถือเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ

ระบบการเงินระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นสิ่งที่ต่อเนื่องมาจากวิวัฒนาการที่เกิดขึ้นทีละน้อย ความสำคัญทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและปริมาณทองคำสำรองที่สหรัฐฯ ถืออยู่ในระยะนี้ประกอบกับโครงการช่วยเหลือต่างประเทศของสหรัฐฯ ทำให้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ มีบทบาทเพิ่มขึ้นเป็นอันมากอัตราส่วนของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นในขณะที่ทองคำสำรองมีอัตราส่วนลดลงและมีบทบาทอยู่ห่างจากมากขึ้นเป็นลำดับ

เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศขึ้นในปี พ.ศ. 2489 เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินระหว่างประเทศและส่งเสริมความเจริญทางการค้าและเศรษฐกิจของโลก โดยยึดถือเอาระบบมาตรฐานบริวารทองคำเป็นแบบอย่างในการวางนโยบายและดำเนินการกองทุนการเงินระหว่างประเทศได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการประสานงานของระบบการเงินระหว่างประเทศของโลกด้วยความเรียบร้อยเป็นระยะเวลาหลายปี แต่जूก่อนและข้อบกพร่องของระบบกองทุนการเงินก็มีอยู่ ซึ่งเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินระหว่างประเทศในปี 2514 เนื่องจากการขาดดุลชำระเงินอย่างหนักต่อเนื่องมาของสหรัฐอเมริกา ทำให้รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาในสมัยประธานาธิบดีนิกสัน (Richard M. Nixon) ต้องประกาศยกเลิกการรับแลกเปลี่ยนเงินเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ กับทองคำ ดังนั้นระบบนี้จึงถูกยกเลิกไป หลังจากนั้นระบบการเงินของโลกก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอีกโดยประเทศอุตสาหกรรมส่วนใหญ่หันไปใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวหรือระบบเคลื่อนไหวโดยเสรี (Flexible Exchange Rate) ส่วนประเทศกำลังพัฒนาได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรกยังคงยึดถืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นอัตราคงที่โดยอิงค่าเงินตราของคนไว้กับเงินตราต่างประเทศสกุลหลักเพียงสกุลเดียว เช่น เงินเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ, เงินปอนด์สเตอร์ลิง ฯลฯ อีกกลุ่มหนึ่งได้ใช้วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลของคนกับเงินตราต่างประเทศหลายสกุลของประเทศ

คู่ค้า (Composit of Currency)² อย่างไรก็ตามก็ระบบการเงินของโลกที่ปฏิรูปใหม่นี้ก็ยังมี กองทุนการเงินฯ เป็นศูนย์กลางการประสานงานเหมือนเช่นเดิม

ในการเลือกเงินสกุลของตนเองกับสกุลอื่นนั้น แต่ละประเทศอาจเลือกอิงกับเงินสกุลหนึ่งสกุลใดโดยเฉพาะหรืออิงค่ากับสกุลเงินของประเทศคู่ค้าสำคัญ ๆ หรืออิงกับค่า SDR จากการศึกษาของ H. Robert Heller เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2526 พบว่าประเทศที่อิงค่าเงินตนเองกับดอลลาร์สหรัฐฯ มีประมาณ 25 ประเทศ อิงกับฟรังก์ฝรั่งเศสมี 13 ประเทศ อิงกับ SDR มี 14 ประเทศ อิงค่าไว้กับสกุลเงินหลาย ๆ สกุลประมาณ 25 ประเทศ และ อิงกับเงินสกุลอื่น ๆ ประมาณ 10 ประเทศ ประเทศที่ใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนให้ค่าของเงินเคลื่อนไหวภายในขอบเขตจำกัดเมื่อเทียบกับเงินสกุลใดสกุลหนึ่งมี 10 ประเทศ และ เคลื่อนไหวร่วมกับสกุลอื่นมี 8 ประเทศ

ส่วนประเทศที่เลือกใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวอาจเลือกใช้ระบบลอยตัวอย่างเสรีมีประมาณ 9 ประเทศ หรือลอยตัวเป็นกลุ่ม เช่น ประเทศในระบบการเงินยุโรป หรือลอยตัวแบบแทรกแซงอยู่เบื้องหลังมีประมาณ 23 ประเทศ หรือบางประเทศเลือกนโยบายลอยตัวแบบมีการปรับค่าเงินสอดคล้องกับเครื่องบ่งชี้ทางเศรษฐกิจบางประการมีประมาณ 4 ประเทศ เป็นต้น

การที่ประเทศใดจะเลือกใช้นโยบายใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 5 ประการด้วยกันคือ

1. ขนาดของประเทศนั้น ๆ
2. ปริมาณค้าขายระหว่างประเทศ
3. ความสะดวกในการเคลื่อนย้ายเงินทุน
4. ระดับอัตราเงินเฟ้อ
5. รูปแบบของการค้าระหว่างประเทศว่ามีประเทศคู่ค้ามากน้อยเท่าใด³

² สวงค์ เสวตวัฒนา, "ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทย," เอกสารประกอบการสัมมนาของ NIEO ครั้งที่ 9, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 28 กันยายน 2524, หน้า 1-2.

³ ท่านอง ดาศรี, "นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทยในอดีตและปัจจุบัน," วารสารธนาคาร (มีนาคม 2527) : 31-38

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้แบ่งกลุ่มประเทศสมาชิกทั่วโลกโดยพิจารณาจากช่วงของการปรับค่าเงินเป็นสำคัญ มีระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่สำคัญอยู่ 3 ระบบใหญ่ ๆ (ตารางที่ 2.1) คือ การใช้ระบบอิงค่าเงินกับสกุลเงินใด ๆ กำหนดค่าเงินเคลื่อนไหวในขอบเขตจำกัดและปล่อยค่าเงินลอยตัวโดยมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

ก. ระบบอิงค่าเงินกับสกุลเงินใด ๆ (Pegged to a single currency) คือกลุ่มประเทศที่มีลักษณะการกำหนดค่าเงินในประเทศของคนอิงกับเงินสกุลใดสกุลหนึ่งไว้อย่างแน่นอนตายตัว หรือถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้นไม่เกินร้อยละ ± 1 ตามสถิติของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2526 มีประเทศสมาชิกอยู่ในกลุ่มนี้มากถึง 96 ประเทศ

ข. ระบบกำหนดค่าเงินเคลื่อนไหวในขอบเขตจำกัด (Flexibility Limited) คือกลุ่มประเทศที่มีลักษณะการกำหนดค่าเงินในประเทศของคนให้เคลื่อนไหวได้บ้าง ล้วนใหญ่มักจะปรับให้ขึ้นลงประมาณในช่วงร้อยละ ± 2.25 ตามสถิติเดียวกันมีประเทศสมาชิกอยู่ในกลุ่มนี้ 17 ประเทศ โดยมีประเทศไทยอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

ค. ระบบปรับค่าเงินลอยตัว (More Flexible) คือกลุ่มประเทศที่ปล่อยให้ค่าเงินในประเทศของคนเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปตามราคาตลาดโดยบางครั้งอาจมีการแทรกแซงจากทางการบ้าง เพื่อไม่ให้ค่าเงินผันผวนเปลี่ยนแปลงมากเกินไป โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่กำหนดค่าเงินแบบกึ่งลอยตัว (Managed Floating) มักจะมีการกำหนดค่าเงินเป็นรายวัน รายอาทิตย์ หรือช่วงระยะเวลาหนึ่งโดยทางการจะคอยแทรกแซงอยู่

2.2 ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทย

สำหรับระบบการเงินระหว่างประเทศของไทยนั้น ในสมัยแรก ๆ อยู่ภายใต้มาตรฐานฐานเงิน เพราะมีการค้าระหว่างประเทศกับประเทศที่อยู่ภายใต้มาตรฐานเงินเป็นส่วนใหญ่ เมื่อระบบการเงินในยุโรปเปลี่ยนแปลงเป็นมาตรฐานทองคำประเทศไทยก็เปลี่ยนตามไปด้วย

สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินปอนด์สเตอร์ลิง และเนื่องจากเศรษฐกิจของไทยขึ้นอยู่กับการค้าระหว่างประเทศเป็นส่วนสำคัญจึงได้ยึดมั่นในหลักการที่จะดำรงค่าของเงินบาทให้ยืนที่มั่นคงตลอดมาเพื่อให้เกิดความราบรื่นในการค้าขาย และปรากฏว่าการดำเนินนโยบายนี้มีบรรลุผลสมความมุ่งหมายอัตราแลกเปลี่ยนมีสภาพมั่นคงในระดับ 11 บาท ต่อ 1 ปอนด์สเตอร์ลิง เป็นระยะเวลาอันยาวนานโดยมิได้มีการบังคับควบคุมการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแต่อย่างใด ครั้นเมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพาขึ้น

เหตุการณ์บังคับให้ไทยต้องค้าขายกับญี่ปุ่นเพียงประเทศเดียว ทั้งต้องยอมรับเงื่อนไขทางการเงินอีกด้วยจึงมีความจำเป็นต้องทำการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน โดยขณะนั้นใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา (Multiple Exchange Rate) ด้วยความจำเป็นและแรงบังคับของสภาพแวดล้อม เจ้าหน้าที่ทางการเงินจึงต้องพิจารณาคำเนินการอย่างรอบคอบเพื่อรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเฉพาะเรื่องไปโดยพยายามให้มีผลกระทบต่อประเทศชานิน้อยที่สุด ในช่วงนี้จึงยากที่จะได้เห็นนโยบายการเงินที่ต่อเนื่อง เป็นกิจลักษณะได้ ฐานะการเงินที่ไม่มั่นคงและภาวะเงินเฟ้อในระหว่างสงครามได้ทำให้เจ้าหน้าที่ทางการเงินตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของเสถียรภาพทางการเงินของประเทศการรักษาเสถียรภาพทางการเงินจึงได้กลายเป็นหลักสำคัญในการดำเนินนโยบายการเงินและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทยในระยะหลังสงคราม เป็นต้นมา

ในปี พ.ศ. 2492 ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศทำให้มีระบบการเงินแบบเดียวกับนานาประเทศ และได้ตั้งกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Equalization Fund) ขึ้นในปี พ.ศ. 2498 หลังจากปี พ.ศ. 2506 ซึ่งประเทศไทยได้ประกาศค่าเสมอภาคเงินบาทเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ และทองคำบริสุทธิ์แล้ว ประเทศไทยก็มีระบบการเงินแบบกองทุนการเงินระหว่างประเทศอย่างสมบูรณ์ ซึ่งประเทศไทยมีภาระจะต้องรักษาอัตราแลกเปลี่ยนของค่าเสมอภาคของเงินบาทไม่ให้เปลี่ยนแปลงเกินร้อยละ 1 ตามข้อตกลง Bretton Woods และได้ขยายเป็นร้อยละ 2.25 ตามข้อตกลง Smithsonian เมื่อปี พ.ศ. 2514 ภาระดังกล่าวเป็นหน้าที่ของกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนฯ ที่จะต้องคอยซื้อขายเงินตราในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศของไทยภายใต้ระเบียบของกองทุนการเงินฯ การที่ประเทศสมาชิกจะเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลของตนเกินขอบเขตที่กองทุนฯ กำหนดจะต้องมีปัญหาในดุลการชำระเงินขั้นพื้นฐานหรือพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า เมื่อประเทศสมาชิกประสบกับปัญหาดังกล่าวก็สามารถจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนเป็นเครื่องมือในการปรับดุลการชำระเงินของประเทศตนได้ มิใช่เป็นแต่เพียงการชดเชย (finance) เมื่อเกิดปัญหาในดุลการชำระเงินขึ้นเป็นครั้งคราว นโยบายเช่นนี้ถ้าใช้กับประเทศใหญ่ที่มีระบบเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับประเทศเล็กแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศเล็กด้วย ตัวอย่างเช่น เมื่ออังกฤษประกาศลดค่าเงินปอนด์เมื่อปี พ.ศ. 2510 ทำให้หลายประเทศที่ถือเงินปอนด์อยู่เป็นจำนวนมากต้องลดค่าเงินของตนลงด้วย และการที่ประเทศไทยยึดค่าเสมอภาคเงินบาทไว้ตามเดิมนั้น ทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินสำรองไปถึง

220.4 ล้านบาท⁴

วิกฤตการณ์เกี่ยวกับดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อ พ.ศ. 2514 ทำให้สหรัฐฯ ประกาศงดการรับแลกดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นทองคำในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2514 และประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยียม เยอรมันตะวันตก และญี่ปุ่น ได้ปล่อยให้ค่าของเงินตราของตนลอยตัวในระยะนี้ ประเทศไทยยังคงตรึงค่าของเงินบาทไว้กับดอลลาร์สหรัฐฯ โดยอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น การค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศที่อยู่ในเขตเงินสกุลอื่น ๆ จึงประสบปัญหายุ่งยากมาก

ดังนั้นประเทศไทยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินระหว่างประเทศโดยเร็วที่สุดและได้สนับสนุนให้สถาบันการเงินระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกองทุนการเงินระหว่างประเทศมีบทบาทที่เข้มแข็งขึ้น และเห็นว่าควรมีการปรับค่าของเงินสกุลต่าง ๆ (Realignment of Currencies) โดยปรับจากอัตราในคลาดแลกเปลี่ยนเพื่อนำระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่มีเสถียรภาพกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง และเมื่อมีการกำหนดค่าเสมอภาคขึ้นใหม่แล้ว ควรกำหนดขอบเขตการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนให้กว้างกว่าเดิม

เมื่อมีการปรับค่าของเงินตราทั่วโลกขึ้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2514 ดอลลาร์สหรัฐฯ ลดค่าลงร้อยละ 7.89 ส่วนเงินตราสกุลอื่น ๆ บ้างก็เพิ่มค่า เช่น เยนญี่ปุ่น มาร์คเยอรมัน บ้างก็ลดค่าตามเงินดอลลาร์ฯ เช่น ลีร์อิตาลี และบางประเทศยังคงไว้ซึ่งค่าเดิม เช่น ฝรั่งเศส และปอนด์สเตอร์ลิง และได้มีการอนุญาตให้ขอบเขตการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนกว้างขึ้นเป็นร้อยละ 2.25 แทนที่กำหนดไว้เดิมร้อยละ 1 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตัดสินใจลดค่าเงินบาทตามเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินเป็นสำคัญ การลดค่าเงินบาทครั้งนี้มีผลทำให้ค่าเสมอภาคของไทยเปลี่ยนจาก 1 บาทคือ ทองคำบริสุทธิ์ 0.0427245 กรัม มาเป็น 1 บาท คือ ทองคำบริสุทธิ์ 0.0393516 กรัม

⁴ สมหญิง ภูษาธร, "นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของไทย พ.ศ. 2514-2521."

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศลดค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ลงอีกร้อยละ 10 ซึ่งประเทศไทยก็ได้ตัดสินใจลดค่าเงินบาทตามเงินดอลลาร์สหรัฐฯ อีก ความมุ่งหมายของการลดค่าเงินบาทในครั้งนี้ก็เพื่อพยุงรายได้ของผู้ส่งออกและผู้ผลิตภายในประเทศและเพื่อช่วยรักษาฐานะการแข่งขันในด้านการส่งออกของประเทศ การดำเนินมาตรการดังกล่าวมีผลทำให้ค่าเงินบาทลดลง เมื่อเทียบกับเงินตราสกุลต่าง ๆ เช่น มาร์กเยอรมัน เยนญี่ปุ่น ฟรังก์สวิส และปอนด์สเตอร์ลิง ที่ดำรงค่าคงที่ ดังนั้นสินค้านำเข้าจากประเทศดังกล่าวจึงมีราคาสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มีแนวโน้มลดค่าลงอีกในระยะกลางปี พ.ศ. 2516 ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้เพิ่มค่าเงินบาทขึ้นอีกร้อยละ 4 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 โดยให้เหตุผลว่าเพื่อมิให้ค่าของเงินบาทตกต่ำตามเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มากเกินไป ค่าเสมอภาคของเงินบาทเมื่อเทียบกับทองคำจึงได้เปลี่ยนไปเป็น 1 บาท ต่อทองคำบริสุทธิ์หนัก 0.0368331 กรัม⁵

นอกจากการเปลี่ยนแปลงค่าเสมอภาคของเงินบาทดังกล่าวแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้มีการเปลี่ยนแปลงขอบเขตการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1 มาเป็นร้อยละ 2.25 ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอิทธิพลในการสกัดกั้นการโยกย้ายเงินทุนระยะสั้นระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากจะทำให้ค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงมีมากขึ้น และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีเสรีภาพในการดำเนินนโยบายทางการเงินมากขึ้นตามขอบเขตการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนร้อยละ 2.25 และอัตราเสมอภาค 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ จะเท่ากับ 20 บาท ซึ่งกำหนดเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 อัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์สหรัฐฯ ในกรุงเทพฯ จะผันผวนอยู่ในระหว่าง 19.55 ถึง 20.45 บาท คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ และเพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดกรุงเทพฯ ผันผวนได้อย่างเต็มที่เท่าขอบเขตดังกล่าว ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน ได้กำหนดอัตราซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับธนาคารพาณิชย์ในอัตราซื้อ 19.575

⁵Wanee Chongsiriwat, "The Effectiveness of The Monetary Policy in Thailand," Research Report Series No. 32, Faculty of Economics, Thammasat University, July 1981, PP. 40-41.

บาท คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ และอัตราขาย 20.425 บาท คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 ทุนรักษาระดับฯ ได้เพิ่มอัตราซื้อเป็น 20.325 บาท คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเปลี่ยนแปลงอยู่ในช่วงที่แคบลงมามากคือระหว่าง 20.25 บาท ถึง 20.45 บาท คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้เพราะธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าช่วงต่างของขอบเขตการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้เดิมกว้างเกินไป ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนสามารถเคลื่อนไหวได้รวดเร็วมากอันจะเป็นอันตรายต่อการค้ากับต่างประเทศของประเทศไทย เป็นที่น่าสังเกตว่าขอบเขตการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้แคบลง ทั้งนี้เพราะธนาคารแห่งประเทศไทยต้องการหาทางส่งเสริมผู้ส่งออกสินค้าออก เพื่อให้สามารถใช้เงินตราต่างประเทศที่ได้จากการขายสินค้าออกไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทได้มากขึ้น อัตราดังกล่าวนี้ยังทำให้สินค้าขาเข้าแพงขึ้นเล็กน้อย และเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เพิ่มอัตราซื้อดอลลาร์สหรัฐฯ ของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราขึ้นเป็น 20.375 บาท คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราแลกเปลี่ยนของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในตลาดจึงเปลี่ยนเป็น 20.30 ถึง 20.45 คือ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ

จะเห็นได้ว่าหลังจากปลายปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นไป ความวุ่นวายในระบบการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มีผลเกี่ยวเนื่องทั้งโดยตรงทางและทางอ้อมกับฐานะของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นและเกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้นค่าของเงินบาทซึ่งผูกไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ก็ถูกกระทบกระเทือนไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งถ้ามาพิจารณาดูอย่างถี่ถ้วนจะพบว่า เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมที่ประเทศไทยจะต้องไปผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และดำรงความผูกพันนั้นไว้อย่างเหนียวแน่นดังที่ได้กล่าวมาแล้วอัตราแลกเปลี่ยนขาดเสถียรภาพก็เพราะว่า เงินดอลลาร์สหรัฐฯ ขาดเสถียรภาพนั่นเอง อย่างไรก็ตามเหตุการณ์เหล่านี้ได้ผ่านไปแล้ว

เมื่อมีการปฏิรูประบบการเงินระหว่างประเทศขึ้น โดยมีข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สอง ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ประเทศไทยก็ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนแก้ไขกฎหมายการเงินบางฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงใหม่นี้เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 25 21 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ประกาศเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่โดยเลิกการผูกค่าเงินบาทกับเงินสหรัฐฯ เพียงอย่างเดียวมาเทียบ

ค่ารวมกับกลุ่มเงินตราสำคัญ ๆ จำนวนหนึ่ง⁶ (Basket of Currencies) โดยคัดเลือกเงินตราและให้น้ำหนักความสำคัญในการค้าและการชำระเงินกับประเทศไทย การดำเนินนโยบายแบบใหม่นี้ช่วยให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และเหมาะสมกับสถานการณ์เศรษฐกิจ และการเงินของประเทศไทยเพราะค่าของเงินบาทไม่ควรผูกพันกับค่าของเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งโดยเฉพาะ จนต้องเคลื่อนไหวตามเงินตราสกุลดังกล่าวอย่างเดียว ในขณะที่เดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทยก็ยังคงศึกษาและพิจารณาถึงการใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมขึ้นไปอีก จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2521 ได้มีการประกาศใช้การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน (Daily Exchange Rate Fixing) หรือเรียกกันว่า Daily Fixing แทนวิธีการเทียบค่าเงินบาทกับกลุ่มเงินตราสกุลสำคัญ (Basket of Currencies) ตามวิธีใหม่นี้ เจ้าหน้าที่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจะพบกับผู้แทนธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารพร้อมกันทุกวัน ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรวงศ์ เพื่อกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และเงินอื่น ๆ อีก 6 สกุลคือ มาร์คเยอรมัน ปอนด์สเตอร์ลิง ดอลลาร์สิงคโปร์ ดอลลาร์มาเลเซีย และดอลลาร์ฮ่องกง โดยยึดอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นหลัก โดยให้เป็นอัตราที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งจะทำให้ค่าของเงินบาทมีความยืดหยุ่นมากขึ้นและไม่ผูกพันกับเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งโดยเฉพาะจึงช่วยเสริมให้มีการใช้เงินตราสกุลอื่นที่สำคัญในการชำระค่าสินค้าและบริการมากขึ้นและจะช่วยพัฒนาตลาดเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยให้เจริญรวดเร็วต่อไป⁷

ความเปลี่ยนแปลงเริ่มเกิดขึ้นในช่วง 2 ปี ก่อนหน้าดังกล่าวคือ ในช่วงปี 2524 ได้มีการประกาศลดค่าเงินถึง 2 ครั้ง หลังจากที่คงค่าเงินบาทให้คงที่ไว้ระยะหนึ่ง โดยครั้งแรกเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม ทางการค้าได้ประกาศลดค่าเงินบาทลงเล็กน้อยร้อยละ 1.07

⁶ เสนาะ อุณาภูล, "บทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อระบบการเงินและการควบคุมเครดิตในประเทศ," รายงานเศรษฐกิจธนาคารแห่งประเทศไทย, (สิงหาคม 2521) : 98.

⁷ Wanee Chongsirawat, "The Effectiveness of The Monetary Policy in Thailand," PP. 41-42.

จาก 20.775 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 21 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม ค่าเงินบาทก็ลดลงอีกร้อยละ 8.7 เมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐฯ จาก 21 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 23 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งนับเป็นประวัติศาสตร์ของการลดค่าเงินครั้งสำคัญ ทั้งนี้โดยมีสาเหตุและความจำเป็นในด้านการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเอาไว้ นอกจากนี้เพื่อป้องกันการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ประกาศเลิกใช้ระบบการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน (Daily Fixing) ด้วย

ผลของการปรับค่าเงินในครั้งนี้มีผลทำให้การปรับตัวในภาคการค้าระหว่างประเทศ และระดับราคาภายในประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาวกล่าวคือ ในช่วงครึ่งหลังของปี 2524 ฐานะการขาดดุลการค้าต่างประเทศโน้มลดลงมีเงินทุนนำเข้ามาเพิ่มขึ้น จนทำให้ดุลการค้าชำระเงินที่เคยขาดดุลกว่า 5,000 ล้านบาท ในครึ่งปีแรกเกินดุลเกือบ 8,000 ล้านบาท ในครึ่งปีหลัง นอกจากนั้นระดับราคาในประเทศก็ชะลอตัวลงจากร้อยละ 13.7 ในครึ่งปีแรกเป็นร้อยละ 11.7 ในครึ่งปีหลัง ส่วนในระยะยาวผลจนถึงปี 2525 ปรากฏว่าฐานะดุลการค้าและดุลการค้าชำระเงินก็ยังคงดีขึ้นต่อไป และระดับราคาโดยรวมยังคงเพิ่มในอัตราที่ลดลงอีก กล่าวคือดุลการค้าขาดดุลลดลงเหลือเพียง 36,137 ล้านบาท เทียบกับที่เคยขาดดุลในระดับ 60,000-65,000 ล้านบาท ใน 2 ปีก่อนหน้า ดุลการค้าชำระเงินเกินดุลเพิ่มขึ้นไปอีก จาก 2,531 ล้านบาท ในปี 2524 เป็น 3,314 ล้านบาท ในปี 2525 อัตราเงินเฟ้อลดเหลือเพียงร้อยละ 5.2 เทียบกับร้อยละ 19.7 และ 12.7 ใน 2 ปีก่อนหน้า⁸

ความกดดันที่ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาท ในครั้งล่าสุดเกิดจากความผันผวนในระบบการเงินระหว่างประเทศนับตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา ที่ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากรัฐบาลสหรัฐฯ ใช้นโยบายกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยการใช้นโยบายการเงินตึงตัวอย่างต่อเนื่องติดต่อกันทำให้อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าประเทศอื่น การที่ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ สูงขึ้น และภาวะการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่กระเตื้องขึ้นในปี 2526 นั้น ทำให้ฐานะดุลการค้าของประเทศต้องขาดดุลสูงถึง 8.9 หมื่นล้านบาท สูงกว่าปี 2525 ถึงเกือบ 3 เท่าตัว และสูงกว่าในรอบหลาย ๆ ปี

⁸ นิษฐา ก้าว ๗ อนุชญา, "ผลการลดค่าเงินบาทเมื่อเดือนกรกฎาคม 2524," รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย, (เมษายน 2525) : 75-90.

ที่ผ่านมา กระนั้นก็ความทางการก็ยังมีได้ใช้นโยบายการแก้ไขปัญหาด้วยการลดค่าเงินบาท แต่ได้เลือกใช้มาตรการทางการเงินอื่น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการพยายามลดการนำเข้า อาทิ การควบคุมการเปิด L/C การจำกัดการขยายตัวของสินเชื่อในประเทศมิให้เกินร้อยละ 18 ต่อปี เป็นต้น มีผลทำให้การนำเข้าชะลอตัวลงดุลการค้าปรับดีขึ้นกว่าปีก่อนกว่า 1 หมื่นล้านบาท แต่ปริมาณการขาดดุลการค้ายังคงอยู่ในระดับสูง สาเหตุเนื่องจากการที่ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ มีค่าเพิ่มขึ้น ค่าเงินบาทของไทยที่สูงกับเงินดอลลาร์สหรัฐ จึงมีแนวโน้มสูงขึ้นไปด้วย ทำให้การนำเข้ายังคงมากอยู่อันเนื่องมาจากผลด้านราคา จนในที่สุดทางการจึงได้ประกาศปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราโดยเลิกผูกค่าเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐ เพียงสกุลเดียว เป็นให้เทียบค่าเงินบาทกับค่าของกลุ่มสกุลเงินของประเทศคู่ค้าความสำคัญทางการค้ากับประเทศดังกล่าว และคำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศไทยกำหนดให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท 27 บาท เท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นอัตราเริ่มต้น ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2527 และเปลี่ยนแปลงไปได้ตามการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสกุลเงินคู่ค้า ปริมาณการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐ ในตลาดในแต่ละวันในระยะที่ผ่านมาภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะด้านการส่งออกและนำเข้าและระดับราคาสินค้าภายในประเทศ^๑ จะเห็นว่านับตั้งแต่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนใหม่นั้น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐ ได้เปลี่ยนแปลงขึ้นลงในแต่ละวัน กล่าวได้ว่าการปรับปรุงอัตราแลกเปลี่ยนในครั้งนี้ทำให้ค่าเงินบาทมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และอำนวยความสะดวกฐานะเศรษฐกิจของประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ ธนาคารแห่งประเทศไทย, หน่วยวิจัยเศรษฐกิจการเงินฝ่ายวิชาการ, การปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา, (กรุงเทพมหานคร : หน่วยวิจัยเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย, พฤศจิกายน 2527) หน้า 1-18

ตารางที่ 2.2

ประวัติการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทตั้งแต่ปี 2516-2527

วัน เดือน ปี	ค่าเงินบาทต่อ 1 ดอลลาร์. สหรัฐ.	การเปลี่ยนแปลง	สาเหตุการเปลี่ยนแปลง	ระบบแลกเปลี่ยนที่ใช้
ก่อน 15 พ.ค. 2516	20.80	-	-	เทียบค่าเงินกับทองคำอิงค่าเงินดอลลาร์
15 พ.ค. 2516	20.80	ลดค่าเงินลงร้อยละ 7.89	ค่าเงินดอลลาร์ลคร้อยละ 7.89 จึงต้องลด ค่าเงินเพื่อรักษาค่าเงินดอลลาร์ไว้ให้คงที่	เทียบค่าเงินกับทองคำอิงค่าเงินดอลลาร์
23 มี.ค. 2516	20.80	ลดค่าเงินลงร้อยละ 10	วิกฤติการณ์น้ำมันครั้งแรกทำให้ค่าเงินดอลลาร์ ลดลงร้อยละ 10 จึงต้องลดค่าเงินเพื่อรักษาค่า เงินดอลลาร์ไว้ให้คงที่	เทียบค่าเงินกับทองคำอิงค่าเงินดอลลาร์
4 ก.ค. 2516	20.80	เพิ่มค่าเงินร้อยละ 4	เนื่องจากเดิมลดค่าลงมากเกินไปทำให้เกิดเงิน เฟ้อเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ	เทียบค่าเงินกับทองคำอิงค่าเงินดอลลาร์
8 มี.ค. 2521	20.00-20.40	-	เปลี่ยนระบบจากการผูกค่าเงินบาทมา เป็น เทียบค่าไว้กับกลุ่มเงินตราสกุลสำคัญ	อิงกับกลุ่มเงินตราสกุลสำคัญ
7 ส.ค. 2521	20.20	ขึ้นค่าเงินบาทร้อยละ 1	เพื่อให้ค่าเงินบาทเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ การเงิน	อิงกับกลุ่มเงินตราสกุลสำคัญ
1 พ.ย. 2521	20.00-20.75	-	เปลี่ยนระบบมาเป็น Daily Fixing เพื่อ ความเชื่อมั่นในค่าเงินบาท	กำหนดอัตราประจำวัน (Daily Fixing)
12 พ.ค. 2524	21.00	ลดค่าเงินร้อยละ 1.07	เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะทางการเงิน	กำหนดอัตราประจำวัน (Daily Fixing)
15 ก.ค. 2524	23.00	ลดค่าเงินร้อยละ 8.7	เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและป้องกัน การเก็งกำไรเลิกระบบ Daily Fixing	อิงเงินดอลลาร์สหรัฐฯ
5 พ.ย. 2527	27.00	ลดค่าเงินร้อยละ 14.8	ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ สูงขึ้นแก้ปัญหาดุลการค้า	อิงกับกลุ่มเงินตราสกุลสำคัญ

ตารางที่ 2.3

ฐานะตุลการค้ำและตุลการชำระเงินของไทยระหว่างปี 2526-2527

(หน่วย : ล้านบาท)

	2526				2527			
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	รวม 9 เดือน	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	รวม 9 เดือน
สินค้าออก	36,649	35,806	34,374	106,829	42,086	42,633	41,832	126,551
สินค้าเข้า	-54,139	-55,186	-61,005	-170,330	-59,720	-62,007	-57,647	-179,374
(1) ตุลการค้ำ	-17,490	-19,380	-26,631	- 63,501	-17,634	-19,374	-15,815	- 52,823
(2) ตุลบัญชี เคินสะพัค	- 9,250	-15,249	-21,749	109,749	-11,019	-15,298	-11,628	- 37,945
(3) เงินทุน เคื่อนย้ายสุทธิ	5,597	11,255	9,928	26,780	14,453	25,232	1,674	41,359
(4) ตุลการชำระเงินรวม	-230	1,589	9,490	37,629	156	14,384	-10,146	4,394

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.4

อัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินดอลลาร์สหรัฐหรืออเมริกาในคลาดลอนดอน

(หน่วยสกุลเงิน : 1 หน่วย
ดอลลาร์สหรัฐ)

สกุลเงิน	ธันวาคม 2525	ธันวาคม 2526	พฤษภาคม 2527
มาร์คเยอรมัน	2.4229	2.7525	2.7486
เยนญี่ปุ่น	242.0913	234.3557	230.5033
ปอนด์สเตอร์ลิง	0.6172	0.6970	0.7195
ฟรังก์ฝรั่งเศส	6.8640	8.3780	8.4704
ฟรังก์สวิส	2.0623	2.1960	2.2675
กิลเดอร์เนเธอร์แลนด์	2.6724	3.0840	3.0526
ดอลลาร์แคนาดา	1.2379	1.2467	1.2940
ดอลลาร์ฮ่องกง	6.5462	7.8056	7.7816
ดอลลาร์สิงคโปร์	2.1240	2.1315	2.1017
ริงกิตมาเลเซีย	2.3503	2.3335	2.2566

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.5

การเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทจากวันลดค่าเงินบาทครั้งก่อน (15 ก.ค. 2524)

เมื่อเทียบกับเงินสกุลสำคัญ 7 สกุล

	15 ก.ค. 2524	2 พ.ย. 2527	การเปลี่ยนแปลง ร้อยละ - เงินบาทแข็งขึ้น + เงินบาทอ่อนลง	5 พ.ย. 2527
	1. ดอลลาร์ สรอ.	23.0	23.0	-
2. เยนญี่ปุ่น	0.099956	0.094294	- 5.7	0.115
3. มาร์คเยอรมนี	9.4738	7.7331	-18.4	9.1863
4. ปอนด์สเตอร์ลิง	42.95875	28.4428	-33.4	33.868
5. ดอลลาร์ฮ่องกง	4.0288	2.9369	-27.1	3.45
6. ดอลลาร์สิงคโปร์	10.6244	10.6419	+ 0.2	12.533
7. ดอลลาร์มาเลเซีย	9.7869	9.5631	- 2.3	11.275

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.6

การเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. นับตั้งแต่วันที่เริ่มใช้ระบบใหม่

วันที่	อัตรากลาง (บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ.)	การเปลี่ยนแปลง (บาท)
5 พฤศจิกายน	27.00	-
6 พฤศจิกายน	26.91	-.09
7 พฤศจิกายน	26.89	-.02
8 พฤศจิกายน	26.79	-.10
9 พฤศจิกายน	26.82	+.03
12 พฤศจิกายน	26.85	+.03
13 พฤศจิกายน	26.85	-
14 พฤศจิกายน	26.88	+.03

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย